

Zápis ze setkání u „kulatého stolu“ na téma krizový byt v Klatovech v rámci komunitního plánování sociálních služeb na Klatovsku

Přítomni:

Bošková Erika (OSPOD MÚ Klatovy)
Eberlová Tereza (CpKP ZČ)
Eisenvort Lukáš (CDZ Klatovy)
Faustová Veronika (MěÚSS Klatovy)
Fröhlichová Ivana (Diecézní charita Plzeň) – online
Kanická Michaela (OSVZ MÚ Klatovy)
Kleinerová Alena (MěÚSS Klatovy)
Kříž Martin (město Klatovy)
Lucáková Petra (OSVZ MÚ Klatovy)
Polívková Marta (CDZ Klatovy)
Raffel Ondřej (CpKP ZČ)

Datum: 30. 5. 2022

Místo konání: Regionální centrum sociální integrace a celoživotního vzdělávání, Klatovy + online

Program setkání:

- Možnosti zajištění krizového bytu v Klatovech – cílová skupina, podmínky pro využití bytu, možnosti zajištění provozu a další

Po úvodním přivítání seznámil Ondřej Raffel přítomné s cílem dnešního setkání – pobavit se o konkrétních podobách, jak by mohl vypadat krizový byt v Klatovech, pro jaké situace, pro koho, kdo by ho mohl provozovat. V rámci KPSS již proběhlo setkání k sociálnímu bydlení, v rámci kterého se ukázalo, že potřebnost krizového bytu ve městě je nejasná – poskytovatelé mají zkušenost, že je krizový byt zapotřebí, město situaci úplně takto nevnímá. Ze setkání vyplynula dohoda, že budou zpracovány vize provozu krizového bytu za jednotlivé poskytovatele sociálních služeb. Zároveň by dnes měla zaznít prezentace paní Fröhlichové z Diecézní charity Plzeň, která provozuje krizový byt v Domažlicích.

Ze setkání se dnes bohužel omluvila řada zástupců poskytovatelů sociálních služeb. **Vizi provozu krizového bytu zaslala paní Blažková z azylového domu pro matky s dětmi v tísní Oblastní charity Klatovy:**

- byt využívat v naléhavých situacích: domácí násilí, rozchod manželů, požár, povodeň, odchod zletilých dětí z ústavní výchovy, návrat lidí z výkonu trestu, odpojení domácnosti od energií v zimním období apod. – situace, kde hrozí, že lidé zůstanou na ulici, a odtržení dítěte od rodiče
- využití bytu by mělo poskytnout čas na řešení situace klienta
- primárně byt využívat pro rodiny s dětmi, matky samoživitelky, těhotné ženy, děti, dospělé z ústavní výchovy a výkonu trestu, osoby se zdravotním postižením

- primárně byt využívat pro osoby z ORP Klatovy, poté občany kraje a poté další občany
- ideálně byt moci využít na 1 měsíc, s možností prodloužení až na 3 měsíce a dobu využití upravovat dle zkušeností s provozem bytu
- byt by měl mít základní vybavení
- pokud by se jednalo o městský byt, odbor by měl rozhodovat o přijetí klienta, pokud by byl byt v pronájmu neziskové organizace, měla by rozhodovat o přijetí daná organizace a předpokládá se dobrá spolupráce všech poskytovatelů

Pan Eisenwort (CDZ Klatovy): Pro organizaci a její cílovou skupinu je významné spíše chráněné bydlení. Pro krizový byt by měli zhruba 1 klienta za rok. Zároveň ale budou rádi za jakékoliv zlepšení sociálního bydlení v regionu. Je třeba vyřešit:

- zda bude v bytě k dispozici personál, vč. zdravotního, nebo bude potřebné služby pro klienta zajišťovat organizace, jejíž klient v krizovém bytě bude – je jiná situace, pokud člověk přijde o elektřinu, nebo se u něj jedná např. o psychickou či partnerskou krizi
- zda budou více nízkoprahová pravidla pro užívání bytu, nebo naopak budou s užíváním bytu spojené vyšší prahe – jaký bude řád pro provoz bytu, zda bude využití bytu zpoplatněno – je rozdíl cílit na lidi bez domova nebo na běžnou populaci, které se stane něco mimořádného a která může zaplatit i nějaký nájem

Pro CDZ by bylo zajímavější, kdyby krizový byt cílil na znevýhodněné osoby a kdyby byl provozován spíše nízkoprahově, třeba bez poplatku. S dobou využití bytu dle paní Blažkové souhlasí (1 měsíc s možností prodloužení na 3 měsíce), stejně jako s tím, že potřebné služby budou klientovi dodávány externě službou, jejíž klient bude byt využívat. Je třeba stanovit pravidla pro provozování bytu.

Informace o provozování krizového bytu v Domažlicích – paní Fröhlichová, Diecézní charita Domažlice (DCHP):

- krizový byt není registrován jako sociální služba krizové bydlení – jedná se o byt, kde má město nájemní smlouvu s DCHP, a ve spolupráci se soc. odborem MÚ Domažlice je byt využíván k řešení akutních situací matek s dětmi, rodičů s dětmi, kteří momentálně nemají kde být, a je potřeba mít prostor, kde s nimi pracovat
- název krizový byt je pracovní – jedná se o smluvní bydlení, kde je poplatek za noc a den 100,- pro dospělé a 50,- za děti – pokud je v rodině více dětí, vyhodnocuje se situace rodiny individuálně a výše poplatku se upravuje – poplatek za byt je obvykle hrazen z dávek SSP a hmotné nouze – není to krizový byt v pravém slova smyslu – název jim teď dělá problémy – krizové bydlení je samostatná služba
- **cílovou skupinou** jsou převážně rodiny s dětmi, matky s dětmi, které nemají kde bydlet (důvodem je to, aby se děti nemusely odebírat a aby mohlo dojít k řešení situace), dále je byt určen pro oběti domácího násilí, dále také jako krátkodobé řešení pro osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody – byt se obsazuje vždy po konzultaci se soc. odborem, kde je určená pracovníce, která má toto na starosti – vždy se řeší potřebnost konkrétního člověka, rodiny – CS nebyla úplně definovaná, spíše se to řešilo jako prostor ve městě pro tyto situace
- prioritně je nastaveno, že se musí jednat o osoby z Domažlicka – individuálně se posuzuje situace každého člověka – měli obavy, že budou zahlceni zájmem potencionálních klientů,

ale to se neděje, nejsou přehlčení – preferují trvalý pobyt klienta v ORP Domažlice či v Domažlicích, ale není to podmínka

- **zkušenosti s provozováním: pozitivní** – je to prostor, místo, kde pracovníci služby mohou s klientem řešit jeho situaci – v Domažlicích se často stávalo, že akutní situace bytové nouze nastaly v pátek po 16 hod., kdy zavolala klientka, že od pondělí nemá kde bydlet – nyní mají prostor, kam můžou klienta umístit a realizovat s ním sociální práci; **negativní** – s osobami propuštěnými z výkonu trestu, kdy smlouvu uzavírají na dobu 1 týdne, a i tak mají s touto cílovou skupinou negativní zkušenosti
- co se týče **doby poskytnutí bytu** – pro osoby propuštěné z výkonu trestu zpravidla 1 týden, pro rodiny či matky s dětmi, příp. oběti domácího násilí 1 měsíc – smlouvu lze dodatkem prodloužit podle konkrétní situace – prioritně se snaží o krátkodobé bydlení a hledání návazného bydlení po dobu využití krizového bytu – s malými pauzami je byt neustále obsazený, největší pauza byla asi 3 měsíce
- **řešení návazného bydlení**: pouze v jednom případě se nepodařilo nalézt návazné bydlení – jednalo se o rodinu, která byla spíše nepřizpůsobivá, nespolupracovala aktivně na řešení své situace, v bytě bydlela delší dobu, navíc přes Vánoce – ve spolupráci se soc. odborem se do bytu vybírají potřební lidé, u kterých se dá předpokládat, že se budou aktivně snažit svoji situaci řešit – ohledně návaznosti bydlení jsou na tom Domažlice podobně jako Klatovy – pracovníce při hledání návazného bydlení jednájí se starosty obcí a zjišťují, zda mají volné kapacity – prioritně se snaží vrátit člověka do přirozeného prostředí
- pro CS Ledovce a osoby propuštěné z psychiatrických nemocnic asi krizový byt úplně není, pro tyto osoby není krátkodobý pobyt úplně řešením, nebude u nich perspektiva, že by jejich bytová situace byla do měsíce řešitelná
- jedná se o bytovou jednotku 1+1, 40 m², je to byt zvláštního určení naproti letnímu kinu v Domažlicích v bývalých kasárnách, které byly opraveny na velký bytový komplex – byt se nachází na severní straně v přízemí – dlouhodobě byl nevyužíván, nebyl obsazen, lidé o něj neměli zájem, což bylo způsobeno nejspíš severní orientací, je to hezký byt, ale není příjemný k dlouhodobému bydlení
- tím, že má byt zvláštní samostatný vchod, nenarušuje časté střídání nájemníků nijak sousedské vztahy a vazby, byt je také bezbariérový, je určen i pro člověka s handicapem
- při využívání bytu se spolupracuje s neziskovými organizacemi působícími v regionu – neziskovka, která má potenciálního klienta do bytu, se obrátí buď na soc. odbor MÚ Domažlice nebo DCHP, 2x již bylo konzultováno s Diakonií Západ
- přidělování bytu probíhá následovně: pověřená pracovníce soc. odboru vystavuje souhlas s ubytováním daného člověka v bytě – není to projednáváno a schvalováno radou města – DCHP má podepsanou smlouvu o pronájmu, platí městu nájem a služby a město je informováno, že je byt provozován za tímto účelem – město souhlasí s ubytováním daných klientů a má k dispozici dokumenty o ubytování – pokud je byt prázdný, náklady na provoz platí DCHP

Paní Kleinerová (MěÚSS Klatovy): Organizace poskytuje v Klatovech pobytové sociální služby, azylový dům (AD) pro rodiny s dětmi i pro jednotlivce (muži, ženy) – služby mohou být využívány cílovou skupinou, o které se mluví v rámci krizové bytu. Dále provozuje noclehárnu, která také z části představuje krizové přenocování. Vše je podle volby klienta, co

chce řešit, zda jen přenocování nebo bydlení. Jedná se vždy o osoby bez přístřeší. Jako krizový byt kdysi fungovala jedna místnost pro rodiny s dětmi i jednotlivce – byla využívána asi podobně jako krizový byt. V současné době není plná kapacita AD, zařízení může přijmout nové klienty. Kdysi organizace provozovala také dům na půl cesty pro lidi odcházející z dětského domova či po výkonu trestu – neosvědčilo se to, lidé nechtěli bydlet v nějakém režimu, v rámci nějakých pravidel, chtěli bydlet samostatně, ani děti z DD neměly zájem, zařízení využili jen 2, 3 klienti, a tak bylo zrušeno. I v AD jsou schopni řešit akutní situace bytové nouze – v zařízeních většinou umí vyřešit bytovou krizi, ale neumí vyřešit návazné bydlení. V zařízeních mohou být klienti správně rok a pak se musí posunout dál. Teď se soc. bydlením, které je v Klatovech provozováno, existuje návaznost – většinou se teď daří posunout člověka dál, ve spolupráci s organizacemi.

Paní Kanická: Soc. odbor má pocit, že díky sociálnímu bydlení se dostatečně daří krizové bytové situace řešit. Může se stát, že se tu rodina bez bydlení objeví, oba AD můžou mít plnou kapacitu, pak se oslovují AD mimo region. Co se týče dětí odcházejících z ústavní výchovy, práce s nimi běží už půl roku před propuštěním. Pokud by někdo z nich chtěl bydlet v Klatovech, jsou schopni tuto situaci vyřešit v rámci soc. bydlení. Nejčastěji by v situacích bytové nouze byly asi rodiny s dětmi.

Paní Bošková (OSPOD MÚ Klatovy): Děti z ústavní výchovy jsou většinou zajištěny, problém u nich může nastat po půl roce či roce a dál, kdy jsou již bez dohledu kurátora. Pak je reálná možnost toho, že se ocitne někde a nemá se kam vrátit. To se však děje v řádech jednotek. Větší problém je u dětí, které odcházejí z náhradní rodinné péče, se kterými hodně spolupracují doprovázející organizace (spolupracují i s pěstouny). Bydlení je pro tyto děti často problém, mohou být zasaturované chvíli, ale pak se mohou dostat do problémů a krizový byt by se jim mohl hodit. Opět se to ale děje v řádech jednotek, spíš je třeba na tuto cílovou skupinu nezapomenout. Domácí násilí se tu také děje, jsou tu i rodiny, které přicházejí o střechu nad hlavou, a to, že se to bude dít víc a víc, se už taky děje – každý týden se řeší pomoc takovéto rodině. Pro takovou rodinu je to super volba, že by mohli využít tento byt a nemuseli by dávat dítě do Klokánku.

Paní Kleinerová: Fungují ještě pobyty na utajených adresách?

Paní Bošková: Ano, mají kontakty na Prahu. Zároveň ale ženy nemají rády, když jsou vytrženy ze svého prostředí.

Paní Kleinerová: Krizový byt by byl pro rodiny, které v bytové nouzi nechtějí využít AD, nemají zkušenost s AD, nemají tento životní styl, sami hledají nové bydlení.

Paní Bošková: Naopak někteří klienti se rádi vrací do AD, mají tam vazby.

Ondřej Raffel: AD je nějakým způsobem stigmatizující, velká skupina osob, rodin ho nebudou chtít využít. Budou potřebovat nějaký krizový bod, prostor, kde by mohli být – mezeru mezi bytovou krizí a dlouhodobým stabilním bydlením.

Paní Bošková: Pokud maminky neprošly zkušeností s AD, pak do AD nechtějí, vyděsí se. Kdyby tyto maminky mohly do bytu, kde bude nějaká krizová intervence, byly by rády. Uvítaly by, kdyby mohly být někde stranou. Krizový byt by mohl využít i klient, který je „typicky náš“. Může se stát, že soukromý vlastník postaví klienta do situace, kdy mu bude hrozit, že skončí s dětmi na ulici. Jako následné bydlení by se pro tyto klienty hledalo bydlení v AD. Pravidelně se u těchto klientů poptávají po AD (obvolávají se i 3 kraje), nemůžou jim hned nabídnout jiné

bydlení, tito lidé nemají peníze na kauce. Ještě ohledně využití, vytíženosti krizového bytu – pokud tam 3 měsíce nikdo nebude, je to ekonomicky uchopitelné nebo ne?

Pan Kříž (město Klatovy): Městské byty spravuje správa nemovitostí. Ve městě se provozuje sociální ubytovna, zároveň město nemá tolik bytů, na každý uvolněný byt je cca 20, 25 žádostí. Některé žádosti jsou dlouhodobé, lidé je neobnovují. O každý uvolněný byt je zájem. Je těžké jeden byt vyčlenit s tím, že bude využit 6 či 8 měsíců v roce a budou se tam platit energie jen tak, je to otázka.

Pan Eisenvort: Princip krize – hasiče si také platíme a také nejedí pořad, jen když je třeba. Zajištění těchto služeb zvedá status společnosti ve smyslu komfortu, za ten se platí. Když máme takovou službu, jako společnost jsme připraveni se postarat o někoho, kdo na tom není dobře, to stojí peníze navíc. V důsledku to však stojí méně, než když se to řeší jinak.

Paní Bošková: Soc. odbor má pohotovosti, často se situace bytových nouzí objevují v pátek odpoledne i o víkendu. Každá pracovnice odboru by byla vděčná za možnost rodině krizový byt zprostředkovat, než zbytečně ztěžovat situaci tím, že by se musel udělat zásah státu (soud, sanitka u dítěte mladšího 1 roku). Pro komfort práce soc. pracovník by toto pomohlo.

Ondra Raffel: Shrnutí:

- cílová skupina: rodiny s dětmi, matky samoživitelky, těhotné ženy, oběti domácího násilí, děti navracející se z ústavní výchovy a náhradní rodinné péče, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody, osoby se zdravotním postižením – prioritně z Klatov a Klatovska
- doba využití bytu: od týdne po 3 měsíce – upravovat individuálně dle konkrétní situace a také dle zkušeností s provozem bytu

Provozování bytu: pokud by se vyčlenil městský byt, musela by se najít organizace, která by si provozování bytu vzala primárně na sebe, ve spolupráci s odborem.

Paní Kanická: Má obavy z toho, že v bytě se budou pořád střídat lidé, budou se neustále řešit nějaké problémy a zejm. z toho, co s nájemníky krizového bytu dál. Kdo jim bude hledat následné bydlení? Sociální služba nebo odbor? Může se stát, že nebude možné z objektivních příčin následné bydlení zajistit. Budou klienti krizového bytu akceptovat ubytování i jinde než v Klatovech? Mají zkušenosti, že často lidé chtějí žít jen někde a jinde ne. Pokud jsou klienti v Klatovech v rámci nějaké krizové situace, tak už se řeší zde i škola, školka, pak se zase musí z prostředí vytrhávat. Obává se, aby to shánění bydlení nespadlo na soc. odbor, který je personálně neustále poddimenzován.

Pan Eisenvort: Je více životaschopných modelů – např. někdo to má celé na starosti a přizve si organizace jako partnera (např. Člověka v tísni). Formálně je provoz krizového bytu pod nějakým nájemcem (město, neziskovka), provoz má pravidla, subjekty, které dávají do bytu své klienty, zařizují vše potřebné.

Ondřej Raffel: Když tam bude mít klienta Ledovec, zajistí návazné bydlení Ledovec. Je tedy třeba najít organizaci, která si vezme provozování krizového bytu na sebe. Pokud se bude jednat o městský byt a ne soukromý, role odboru tam v určité míře bude vždycky, minimálně v podobě doporučení k ubytování.

Paní Bošková: Nastavení poplatku pro klienty za využití bytu je motivující. Vydávání doporučení od odboru je v pohodě, už teď píšou různá vyjádření, není tedy nutné vyjadřovat se k tomu v nějaké komisi.

Pan Eisenvort: Možná to může fungovat i bez kmenové organizace – bude stanoveno, že spolupracující organizace (Ledovec, charita, Člověk v tísni a další) mohou přijít na odbor s tím, že mají klienta pro krizový byt. Na dnešním setkání ale chybí další aktéři, Člověk v tísni, charita. Ledovec zájem na tom, aby byl ve městě provozován krizový byt, chtějí se s městem domluvit na tom, jak provoz zajistit.

Paní Kleinerová: Zajištění provozu krizového bytu v Domažlicích prostřednictvím jedné organizace se jeví jako výborný nápad – je dobré, že je potřeba doporučení sociálního odboru, že není třeba jednání rady, které je jednou za 14 dní. Je také dobré, že to má na starosti jeden pracovník – musí někdo vědět, zda je byt volný či ne a mít za byt zodpovědnost.

Paní Kanická: Zkušenosti ze soc. bydlení jsou takové, že ne všichni v bytech optimálně fungují, stížnosti pak přicházejí na soc. odbor. Pro krizový byt by bylo průchozí, kdyby byla jedna organizace, která bude jeho provoz a všechno související řešit (majetek, spolubydlíci atd.). Soc. odbor by tím nebyl zatížen. Nebo to může zajistit sociální odbor, ale po potřebném personálním posílení.

Ondřej Raffel: Z OPZ+ by mělo být možné finančně podpořit i krizové bydlení a např. posílit soc. odbor o pracovníka, který by měl krizový byt na starosti.

Paní Kleinerová: Někteří lidé nechtějí řešit své problémy na úřadě, ale radši chtějí spolupracovat s neziskovkou.

Tereza Eberlová: Pro soc. odbor by tedy bylo provozování krizového bytu průchozí v momentě, kdy by se našla organizace, která by si provoz bytu vzala na starosti. Zároveň by se muselo jednat o městský byt.

Pan Eisenvort: Smlouvy jsou veřejné, daly by se získat, je možné se na ně podívat. V Plzni se o krizovém bydlení jednalo před 5, 6 let zpátky a platilo se 100,-, což odpovídá jedné noci na ubytovně. Člověk, který nepotřebuje externí podporu a nějaký dohled, by uvítal nějaký takovýto byt, ale za 100,- zase může dostat byt bez pravidel, kde na něj nikdo nekouká. Krizový byt má být ve své podstatě nízkoprahový, 100,- už je práh. Ale rozumí tomu, že byt není určen pro lidi úplně sociálně znevýhodněné a že je třeba z toho mít alespoň nějaké příjmy, aby se pokryly energie.

Paní Kleinerová: V Domažlicích v krizovém bytě hradí stejně jako lidé v AD.

Paní Bošková: Vzhledem k tomu, jak je bydlení drahé, jsou platby za krizový byt v Domažlicích přijatelné. Zohledňují to, že je platí lidé ze sociálně nepříznivých rodin. Také se zohledňuje situace rodin individuálně. V danou chvíli se neřeší, že jsou lidé zatíženi dluhy, v tu chvíli je priorita jinde. Zároveň organizace nechtějí, aby se lidé u nich zadlužovali. Vnímá výhodu: je krizová situace, řeším jen bydlení, nic jiného.

Pan Eisenvort: 3 měsíce je na koncept krizového bytu hodně. V Liberci funguje zdravotnická registrovaná služba pro zotavení lidí (je tam psychiatr, krizová intervence, léky na lůžku), která je na 5 dní pro akutní krizi.

Dotazy na paní Fröhlichovou, které jí budou ještě předány:

- ✓ Financování – kolik chce město jako nájemné? Nebo je to jen částka, která kryje energie v bytě?

- ✓ Popsat režim podpory a pravidla – kdo hledá následné bydlení, zda je v bytě zajištěna stálá podpora pracovníka, nebo tam nechodí vůbec nikdo nebo je to řešeno individuálně? Např. užívání alkoholu (limity) apod.

Paní Kanická: Další postup – jako první musí dojít ke shodě s panem místostarostou, že bude vyčleněn městský byt. Poté budou osloveny sociální služby, zda by některá měla zájem si provoz krizového bytu vzít na sebe.

Odpovědi paní Fröhlichové na dodatečné dotazy ohledně krizového bytu v Domažlicích:

- ✓ **Nájem krizového bytu** – Diecézní charita Plzeň platí městu symbolický nájem ve výši cca 600,- měsíčně. Dále platí charita zálohy na služby, které se na konci roku vyúčtovávají.
- ✓ **Režim podpory a pravidla užívání bytu** – pronájem bytu je vázaný na smlouvu o poskytování sociální služby, kterou zajišťuje Diecézní charita Plzeň prostřednictvím terénní a ambulantní sociální rehabilitace (klient, kterému je byt poskytnut, uzavírá s nájemní smlouvou i smlouvu o poskytování sociální služby s Diecézní charitou Plzeň). Následné bydlení si hledají sami klienti s podporou sociální služby. Užívání alkoholu a návykových látek, kouření a další je řešeno v rámci nájemní smlouvy.

Zpracovala: Tereza Eberlová, CpKP ZČ

Ověřil: Ondřej Raffel, CpKP ZČ

Dne: 31.5.2022